

Kaupunkiympäristön toimintasuunnitelma 2022–2025

Kuvaus toiminnasta

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus vastaa toimintaedellytysten luomisesta vetovoimaisen kaupungin kasvulle, kaupunkiympäristön kehittämiselle, rakenteelliselle toimivuudelle ja viihtyisyydelle. Tavoitteena ovat hyvinvointia edistävä ympäristö ja sujuvat liikkumisratkaisut.

Palvelukokonaisuus vastaa myös kaupungin rakennetusta infraomaisuudesta, laadukkaan kaupunkiympäristön toteuttamisesta ja kunnossapidosta sekä terveellisten tilojen toteuttamisesta. Lisäksi palvelukokonaisuus vastaa ympäristöön ja rakentamiseen liittyvistä viranomaispalveluista, ympäristönsuojelusta, seudullisista jätehuollon viranomaispalveluista, seudullisista joukkoliikennepalveluista sekä muista liikkumisen palveluista.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuudessa toimii viisi palvelualueita.

- **Kaupunkisuunnittelu ja maaomaisuus** vastaa kaupungin maankäytön ja liikenteen suunnittelusta, kaavoitustoimesta, tonttutuotannosta sekä kaupungin maaomaisuuden hallinnasta.
- **Kaupunkirakentaminen** vastaa katujen, puistojen ja muiden yleisten alueiden toteutussuunnittelusta, rakennuttamisesta ja kunnossapidosta sekä kaupungin toimitilojen suunnittelusta ja rakennuttamisesta.
- **Paikkatieto ja kaupunkimittaus** vastaa tonttijaoista, kiinteistönmuodostuksesta ja kiinteistörekisterin pidosta, paikkatietoaineistojen tuottamisesta ja ylläpidosta, paikkatietojärjestelmistä sekä palvelukokonaisuuden asiakaspalvelusta.
- **Luvat ja valvonta** vastaa rakentamisen ja pysäköinninvalvonnan viranomaistehtävistä, ympäristön- ja luonnonsuojelun, ympäristöterveyden sekä seudullisen jätehuollon viranomaistehtävien valmistelusta, vesihuollon valvontatehtävistä sekä palvelualueen tehtäviin liittyvästä neuvonnasta, ohjauksesta, valvonnasta ja asiantuntijapalveluista.
- **Liikkumispalvelut** vastaa Turun kaupunkiseudun Föli-kunnissa kaikille avoimien joukkoliikennepalveluiden tuottamisesta sekä muiden liikkumisen palveluiden tuottamisesta ja kehittämisestä Turussa ja kaupunkiseudulla.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden toimintaa kehittää, ohjaa ja valvoo neljä lautakuntaa.

- **Kaupunkiympäristölautakunta** vastaa kaupungin maankäytön, liikenteen ja yleisten alueiden suunnittelusta, liikkumispalveluiden tuottamisesta, rakennetun ympäristön sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön tilan seurannasta, kaupungin maaomaisuuden hallinnasta sekä katujen ja muiden yleisten alueiden rakennuttamisesta ja kunnossapidosta sekä tilojen rakennuttamisesta, ellei tehtäviä ole annettu muulle toimielimelle tai viranhaltijalle.
- **Rakennus- ja lupalautakunta** vastaa kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden viranomaistehtävistä, ellei tehtäviä ole annettu muulle toimielimelle.
- **Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta** toimii kuntalain 51 §:n mukaisesti osana Turun kaupungin organisaatiota seudullisena joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena Turun, Kaarinan, Liedon, Naantalin, Raision sekä Ruskon kuntien alueella.
- **Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta** toimii kuntalain 51 §:n mukaisesti osana Turun kaupungin organisaatiota jätelain mukaisena 17 kunnan seudullisena jätehuoltoviranomaisena.

Toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristössä voimakkaasti vaikuttavia ilmiöitä ovat ilmastonmuutos, kaupungistuminen, väestönkasvu, positiivinen rakennemuutos, väestön ikääntyminen, maahanmuutto, eriarvoistuminen, digitalisaatio sekä lainsäädännön muutokset.

Vuonna 2020 alkanut maailmanlaajuinen koronakriisi on vaikuttanut toimintaympäristöön. Etätyöskentelystä on muodostumassa uusi normaali. Liikkumisen vähentymisen vaikutus on Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuudessa ollut suurin joukkoliikenteessä. Koronakriisin myötä myös eriarvoistumiskehitys on syventynyt ja laajentunut, joka haastaa kaupungin monella rintamalla. Sen sijaan asuntomarkkinoilla kysyntä on jatkunut vilkkaana, kun etätyöt ja -koulut ovat luoneet tarvetta vaihtaa uuteen tilanteeseen sopivaksi.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus toimii aktiivisesti käynnissä olevassa muutoksessa. Tavoitteena on luoda hyvän elämän mahdollisuuksia ja kasvua niin yrityksille kuin kansalaisillekin.

Ilmastonmuutos tarkoittaa maailmanlaajuisia ilmaston lämpenemistä, joka johtuu ihmisen tuottamien kasvihuonekaasujen määrän voimakasta kasvusta ilmakehässä.

Turun kaupungin tavoitteena on edetä ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä kohti hiilineutraaliutta vuoteen 2029 mennessä. Tämän jälkeen Turku pyrkii olemaan ilmastopositiivinen alue.

Kaupungistuminen on vahva, keskittävä ilmiö. Kaupungit kasvavat ja kehittyvät ennennäkemättömällä vauhdilla. Suomessa asuu kaupunkiseuduilla tilastointitavasta riippuen 70-85 % koko maan asukkaista. Aluetutkija Timo Aron mukaan kasvu keskittyy yhä harvemmillä kaupunkiseuduille ja Turun seutu on yksi niistä.

Koronakriisin aikana on ollut havaittavissa muutoksia kaupungistumiskehityksessä. Kriisin vaikutus kaupungistumiseen riippuu kuitenkin pitkälti sen kestosta. Jos kriisi jää lyhyeksi, suuri kuva ei juuri muutu.

Kaupungistumiseen liittyy monia mahdollisuuksia, mutta myös ratkaisuvia asioita.

Kaupungistumisprosessien kiihtyessä on löydettävä uudenlaisia liikkumisen ratkaisuja niin kaupunkien sisällä kuin kaupunkien välillä. Helsingin, Tampereen ja Turun muodostaman kasvukolmion 90 minuutin vaikutusalueella asuu 3,25 miljoonaa asukasta ja sijaitsee noin 1,3 miljoonaa työpaikkaa eli noin 60 % koko maan asukkaista ja työpaikoista. Turun ja Helsingin välinen Tunnin juna mahdollistaa työssäkäyntialueiden yhdistymisen. Tavoitteena on, että nopea junayhteys on toiminnassa vuonna 2030.

Kaupunkiseuduilla kasvu puolestaan tiivistyy lähelle ydintä, jolloin tiivis kaupunkirakenne mahdollistaa kustannustehokkaan ja infrastruktuurin ja liikenneverkon järjestämisen. Turussa tämä tarkoittaa mm. joukkoliikenteen kehittämistä. Toteuttamalla raitiotie kokonaisvaltaisena kaupunkikehityshankkeena voidaan tukea ja nopeuttaa Tiedepuiston, keskustan ja Linnakaupungin kehittymistä. Uusi joukkoliikenneratkaisu edistää myös kaupungin ilmastotavoitteita.

Väestökeskittymät tarjoavat hyvät edellytykset kiertotaloudelle, jossa kulutus perustuu omistamisen sijasta palveluiden käyttämiseen: jakamiseen, vuokraamiseen sekä kierrättämiseen ja materiaalien jalostamiseksi uusiksi tuotteiksi.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Kaupungistuminen tuo mukanaan myös monia ongelmia. Kaupungit kuluttavat yli 2/3 maailman energiatuotannosta ja tuottavat 70 % maapallon hiilidioksidipäästöistä. Väestön keskittyminen lisää melua ja liikenneuuhkia ja alueellisesti jätteiden määrää. Erilaiset sosiaaliset ongelmat kuten syrjäytyminen sekä turvattomuuden tunne uhkaavat lisääntyä. Asuntojen kysynnän kasvaessa niiden hinnat nousevat erityisesti halutuimmilla alueilla, mikä saattaa syventää alueiden välistä eriytymiskehitystä.

Alueellinen eriytyminen on Turussa selkeästi havaittava ilmiö, joka näkyy mm. eroina asukkaiden hyvinvoinnissa ja turvallisuuden tunteessa sekä kaupungin vetovoimassa. Sosiaalisesti kestävä kaupunkikehityksen edistämiseksi ja kaupungin asuinalueiden välisen tasa-arvon kohentaminen edellyttää monitasoisia toimenpiteitä; ennaltaehkäiseviä, negatiivisia vaikutuksia rajoittavia sekä hallintaa ja positiivisia vaikutuksia tukevia välittämiä ja pitkäkestoisia toimia.

Turun kaupungin **väestönkasvu** kääntyi kasvuun 2010-luvun alkupuolella ja on sen jälkeen kasvanut parhaimmillaan noin 2000 asukkaan vuosivauhdilla. Koronapandemian aikana Turun väestönkasvu on kuitenkin hidastunut ja kehyskuntien kasvanut.

Turun ennakkoväkiluku lokakuun 2021 lopussa oli 195 401 henkeä, jossa oli lisäystä 1 010 henkeä vuoden 2020 lopun vahvistettuun väkilukuun verrattuna.

Kaupunki varautuu kasvu-uran jatkumiseen. Kasvulla on vaikutuksia maankäytön suunnitteluun, palveluverkkoon, liikkumiseen, infrastruktuurin ja tilojen rakennuttamiseen, ylläpitoon ja valvontaan. Rakennetulla ympäristöllä on huomattava vaikutus taloudelliseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin. Väestön ikääntyminen ja yksin asumisen lisääntyminen vaikuttaa palvelujen järjestämiseen. Kaupungin kasvuun on varauduttava riittävin resurssein.

Väestönkasvu sekä väestön ikääntyminen asettavat haasteita koko seutukunnalle mm. asuntojen, koulutuksen, palvelujen ja liikkumisen suhteen. Positiivinen rakennemuutos ja työpaikkojen määrän voimakas kasvu edellyttää asuntotuotannon määrän nopeaa kasvattamista. Tarvetta on erityisesti kohtuuhintaiselle asumiselle. Viimeisen muutaman vuoden aikana kasvukeskusten rakentaminen on päässyt mukaan väestönkasvun vauhtiin. Riittävä rakentaminen on ainoa lääke asuntohintojen nousun hillitsemiseksi ja sitä kautta työvoiman saatavuuden varmistamiseksi kasvukeskuksiin.

Koronakriisi on vaikuttanut koko maailman **talouteen** heikentävästi. EU on hyväksynyt laajan tukipaketin talouden elvyttämiseksi, ja sen lisäksi suuret EU-maat ovat tehneet omia tukipakettejaan. Myös Suomen valtio on tehnyt toimia yritysten toimintaedellytysten turvaamiseksi. Suomi on hyvin riippuvainen viennistä ja maailman laajuisen kysynnän heikkeneminen vaikuttaa myös Turun talousalueeseen. Telakkateollisuus on ollut merkittävänä veturina viime vuosina Turun seudun positiivisessa rakennemuutoksessa. Telakan laivatilausten toimitusajat ovat siirtyneet tilaajien toivomuksesta eteenpäin, koska tilaajien risteilypalveluiden kysyntä on hiljentynyt. Positiivinen rakennemuutos on kokenut koronan takia pienen takaiskun, mutta Turun seudulla on edellytykset päästä uuteen nousuvauhtiin, kun koronahuolet aikanaan väistyvät.

Pandemian helpottuminen vauhdittaa talouskasvua laaja-alaisesti. Suomen talous alkaa kasvaa, kun yksityinen kulutus piristyy. Myös investoinnit ja rakentaminen tukevat kasvua. Rakennusinvestointeja tukee asuntomarkkinoiden vahva kehitys kasvukeskuksissa.

Rakentamisen suhdannetilanne on erinomainen, ennusteen mukaan rakentamisen suhdanne jatkuu positiivisena myös vuonna 2022. **Maraskuun loppuun mennessä rakennuslupia on myönnetty ennätyskellin määrää. Viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna lisäystä**

on tilavuudella mitattuna +33 % ja pinta-alalla mitattuna +40 %. Tämä ennakoi suurta valmistuvien rakennusten määrää myös ensi vuonna.

Korona **toi** työmarkkinoille suuren muutoksen, **toimistotyön etätöytrendin**, joka vaikuttaa toimistomarkkinoihin. Etätöiden tekeminen tulee todennäköisesti jäämään pysyväksi ilmiöksi, mutta missä laajuudessa, sitä emme vielä tiedä. Toimistolla on entistä tärkeämpi rooli palvelulla houkuttavana kohtaamispaikkana.

Asuntojen kysyntä on jatkunut vahvana, koronasta huolimatta tai sen ansiosta. Lisääntyneet etätöitä ja -koulut ovat luoneet tarvetta vaihtaa asuntoa uuteen tilanteeseen sopivammaksi. Palveluiden kulutuksesta ja matkustamisesta säästyneitä rahoja on suunnattu asumiseen, mikä on kasvattanut kysyntää asuntomarkkinoilla. Keskuspankkien elvyttävät toimenpiteet ovat pitäneet korkotason matalalla, joka on osaltaan vaikuttanut siihen, että investointitaso on pysynyt korkealla.

Halu lisätä asumisväljyyttä on trendi, joka heijastuu myös rivitalojen, suurempien kerrostalojen ja omakotitalojen näkyymiin.

Rakentamisen suhdannetilanne ja kaupungin kasvutavoitteet lisäävät kysyntää erityisesti kaavoitukselle, tonttitarjonnalle ja rakennusluvitukselle. Toisaalta rakentamisen suhdannetilanne nostaa rakentamisen hintaa, hidastaa tavaratoimituksia ja vaikeuttaa osaavan työvoiman saatavuutta. Rakennuskustannukset ovat vuodessa nousseet 9,4 % ja maarakennusalan kustannukset 10,3 %.

Korona-aikana **työmatkat ja työhön liittyvä asiointi** on vähentynyt merkittävästi. Erityisesti joukkoliikenteen käyttäjämäärät ovat vähentyneet. Joukkoliikennettä on vältetty tartuntariskin pelossa ja ihmiset ovat suosineet sosiaalisen etäisyyden mahdollistavia liikkumismuotoja, kuten pyöräilyä ja autoilua.

Koronan hellittäessä liikkuminen lisääntyy. Iso kysymys on, millaisia pysyviä muutoksia korona jättää kaupunkilaisten liikkumiseen, mitkä työmatkat ja työhön liittyvät asiointimatkat jätetään tekemättä koronan jälkeen? Millaiseen uuteen normaaliin palataan? Pyöräilyn suosion kasvu voi vauhdittaa koronan seurauksena. Kysynnän pysyvä vähentyminen voi heikentää joukkoliikenteen järjestämisen edellytyksiä. Samaan aikaan ympäristöystävälliset arvot ohjaavat entistä enemmän käyttämään joukkoliikennettä, pyöräilemään, kävelemään tai kulkemaan muilla ympäristömyönteisillä kulkutavoilla. Etätöitä voivat vähentää työmatkoja, mutta samalla vapaa-ajan liikkuminen saattaa kasvaa. Työmatkojen aamun ja iltapäivän ruuhkapiikit voivat loiventua, jolloin tasaisempi kysyntä säästäisi joukkoliikenteen kustannuksia, kun ylimääräistä ruuhkapiikin liikennettä ei tarvittaisi.

Lainsäädäntömuutokset vaikuttavat kaupunkiympäristön toimintaa. Palvelusuunnitelmassa on esitetty palvelualuekohtaisesti arviot niiden vaikutuksista toimintaympäristön muutoksiin.

Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet on johdettu kaupunginvaltuuston 23.8.2021 hyväksymästä pormestariohjelmasta vuosille 2021–2025.

Kaupungissa on jatkossa pormestariohjelman lisäksi edelleen kaupunkistrategia, joka päivitetään talvella 2021–2022. Strategiapäivityksen valmistelussa huomioidaan pormestariohjelmassa tehty linjaukset.

Kestävän kasvun Turku

Kasvu tarkoittaa uusia asukkaita, uusia yrityksiä, uusia työpaikkoja ja investointeja. Kaupunkikehitys tarkoittaa kaupungin rakentumista ja rakentamista tukemaan kasvua, luomaan viihtyisää asuin- ja

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

yritysympäristöä sekä rakentamaan kestäväää, energiatehokasta ympäristöä. Kaupungin ja lähialueen kuntien neuvottelemat sopimukset valtiotieteen kanssa (mm. MAL-sopimus) linjaavat kaupunkiseudun kehitystavoitteita. Kasvun edellytyksiä ja kestäväää kaupunkirakennetta edistetään laajoilla yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää koskevilla suunnitelmilla ja kehittämällä kaupunkia suurina aluekokonaisuuksina.

Kaupunkirakenteen toimivuutta ja elinvoimaa sekä kaupungin tulopohjaa vahvistetaan täydennysrakentamisella. Kaupungin kasvun painotus suunnataan keskustaan ja sitä kehystävälle kaupunkiuudistusalueille ja joukkoliikenteen kehityskäytävälle. Hyvinvoinnin edistämiseksi monimuotoisuudessaan ainutlaatuisen luonnonympäristön säilymistä tuetaan ja luonnon kokemisen mahdollisuuksia edistetään kestävin tavoin. Tiivistyvillä kaupunkialueilla korostuu rakennetun kaupunkiympäristön laatu. Tiivistyvässä kaupungissa panostetaan monipuolisiin julkisiin kaupunkitiloihin sekä viherrakentamiseen. Huolehdimme asuin- ja elinympäristöjen siisteydestä, turvallisuudesta ja viihtyvyydestä. Historiallisesti ainutlaatuinen kulttuuriympäristö ja siihen liittyvä innovatiivinen rakennusten uudiskäyttö edistävät Turun nousemista kansainvälisesti johtavaksi esikuvaksi kaupunkirakentamisessa.

Alueiden suunnittelussa huolehdimme riittävästä, palveluverkkotarkasteleihin perustuvista, tonttivarauksista palveluiden järjestämiselle. Palvelujen järjestämisen kustannustehokkuus paranee, kun voidaan tukeutua olemassa olevaan palveluverkkoon. Kunnallistekniikan investointien hyödyntäminen tehostuu, liikenteen päästöt vähenevät ja kaupunkilaisien aikaa säästyy liikkumisessa. Eiheän kaupunkirakenteen ansiosta sujuva liikkuminen on Turulle vetovoimatekijä. Kaupunkirakenteen tiivistämiseen tähtäävä kaavoitus – täydennysrakentaminen joukkoliikennetyhteyksien varsille hyödyntäen olemassa olevaa infra – huomioiden lähiluonnon merkityksen.

Monipuoliset ja vetovoimaiset asumisvaihtoehdot ovat työpaikkojen rinnalla keskeinen kilpailukykytekijä houkutellessa osaajia ja asukkaita kaupunkiin. Asemakaavoituksella ja infran toteutuksella varmistutaan monipuolisesta ja riittävästä tonttivarannosta, jolla turvataan riittävä ja kohtuuhintainen vuokra-, asumisoikeus- ja omistusasuntotuotanto. Monimuotoisella asuntotuotannolla huolehditaan eri asuntotyypeistä uusillekin asuinalueille. Kaupunkirakenteen painopistettä laajennetaan kaupunkirakenteen kehittämisen myötä kohti merta.

Kaupungin käytöstä vapautuvaa kiinteistöomaisuutta kehitetään aktiivisesti kaupungin tulopohjan vahvistamiseksi. Kaupungin kiinteän omaisuuden luovutuksia tehostetaan kehittämällä omaisuutta houkuttelevammaksi kaavoituksella ja kumppanuusyhteistyöllä.

Kaupungin liikenteen kehittämisessä painopisteet ovat kävelyssä ja pyöräilyssä, seudullisessa joukkoliikenteessä ja uusien ympäristö- ja ilmastoystävällisten teknologioiden käytön laajentamisen tukemisessa. Liikkuminen palveluna ja älykkään liikenteen ratkaisut ovat vahvasti mukana liikenteen kehittämisessä. Joukkoliikennettä kehitetään vastaamaan kasvavien yritysten työpaikkaliikkuksen tarpeita. Terveitä elämäntapoja edistetään kaavoittamalla lyhyiden etäisyyksien kaupunkia ja rakentamalla tällä kantakaupunkialueella koulu- ja työmatkareitistöä kävelijöille ja pyöräilijöille. Huolehdimme, että kaupungissa liikkuminen on sujuvaa asukkaana elämäntilanteesta riippumatta ja että keskusta säilyy saavutettavana kaikilla liikennemuodoilla.

Investoinnit toteutetaan kestävästi. Sen edellytyksenä on investointien tehokas ajallinen ja taloudellinen hallinta sekä osaava ja huolellinen rakentaminen. Investoinneilla voidaan vauhdittaa kasvua.

Investointien lähtökohtana on palveluverkkotarkastelu (väestön ikärakenteen muutokset ja väestönkasvu) ja liikuntapaikkarakentamisen tukena liikuntaverkkoselvitys. Kaupungin palvelurakennusinvestoinnit perustuvat hyväksytyihin palveluverkkosuunnitelmiin.

Investointien aikataulutaminen tehdään kokonaisarviointien pohjalta, joissa huomioidaan tehokkuus, kannattavuus, välttämättömyys, käyttötalous, kasvun mahdollisuudet. Rakennuttamishankkeiden kustannusten hallintaa parannetaan toteuttamalla tarveselvitys ja hankesuunniteluohjetta myös infrahankkeissa. Kestävät investointiperiaatteet ja laatu-taso määritellään hankesuunnitelmissa.

Kaikessa rakentamisessa huomioidaan energiatehokkuus ja kestävät ratkaisut. Rakennuskannan energiatehokkuutta ja rakennusten älykkyyttä parannetaan ja priorisoidaan investointiraamin puitteissa.

Päiväkotien ja koulujen tulee olla terveellisiä ja turvallisia. Rakennuttamme peruskorjaukset ja uudiskohteet nopeutetussa aikataulussa pohjautuen korjaus- ja uudisrakentamissuunnitelmaan. Tila- ja infraomaisuuden hallinta perustuu suunnitelmallisuuteen, jossa hyödynnetään korjausvelka-laskentaa. Omaisuuden arvosta huolehtiminen edellyttää riittäviä investointimäärärahoja.

Isoista investointihankkeista toteutamme Kupittaa kansihankkeen, Taito-kampuksen ja uuden konserttitalon sekä edistämme Ratapihan elämyskeskuksen toteutumista. Uusien asuinalueiden rakentamista teemme luonnollisena osana kaupungin kasvua.

Toteutamme muutosta kulutuspajakaumaan toteuttamalla pyöräteitä, lisäämällä kävelyn houkuttelevuutta ja aloittamalla runkobussijärjestelmän toteutuksen.

Raitiotien kustannus- ja kannattavuusarvion pohjalta tehdään päätökset kaupunkikehityksen kannalta merkittävästä joukkoliikenneratkaisusta.

Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku

Pidämme kiinni Hiilineutraali Turku 2029 –tavoitteesta ja toteutamme tehtyjä päätöksiä. Turun kaupungin ilmastosuunnitelmassa 2029 (kv 11.6.2018 § 412) on päätetty tavoitteita ja toimenpiteitä, joilla edetään kohti kaupunkialueen hiilineutraaliutta 2029 ja varaudutaan ilmastomuutoksen vaikutuksiin. Huomioimme kaupungin ilmastotavoitteet erityisesti maankäyttöä, energiaa, rakentamista ja liikkumista koskevassa päätöksenteossa. Kaupungin hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen edellyttää energiatehokkaan, resurssiviisaan ja päästöttömän toimintatavan ulottamista kaikkeen toimintaan. Ilmastomuutokseen varautuminen huomioidaan kaikessa kaupunkiympäristön suunnittelussa ja rakentamisessa erityisen huomion ollessa hulevesissä sekä ekologisten riskien torjumisessa.

Toteutamme tehtyjä päätöksiä luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi. LUMO-ohjelman pohjalta valmistelemme luontotavoitteen, joka pitää sisällään luonnon monimuotoisuuden ja lähiluonnon vahvistamisen sekä kaupunkivehreyden lisäämisen. Perustamme uuden luonnon-suojelualueen Mälikkälän-Kuninkojan alueelle.

Selvitämme päästöbudjetointia tavoitellen sen ottamista osaksi talousarvioprosessia

Edistämme siirtymää kohti kiertotaloutta osallistamalla toimeenpanosuunnitelman valmisteluun.

Kansainvälisyys, matkailu, saavutettavuus ja edunvalvonta

Turun logistista asemaa solmukohtana pohjoisessa kasvukäytävässä kehitetään mm. edistämällä Turun ja Helsingin välistä nopeaa junayhteyttä, Matkakeskusta, uutta satamaterminaalia ja -yhteyttä sekä Turun kehätiehankkeita. Huolehdimme osaltamme lentoaseman ja satamatoimintojen kilpailukyvästä sekä Turun ulkoisesta saavutettavuudesta.

Huolehdimme osaltamme kansainvälisen koulun siirrosta keskustan läheisyyteen (esim. Itäharjulle).

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Kaupunki toimii aloitteellisesti Itämeren suojelussa Itämerihaasteen mukaisin toimenpitein, joiden tavoitteena on parantaa vesistöjen, pienvesien ja rannikkovesien tilaa.

Kärkihankkeet

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus toteuttaa erityisesti kolmea kaupungin kärkihankkeista:

Tiedepuiston kärkihanketta edistetään maankäytön hankkeilla, asema-kaavoitusohjelmalla sekä investointiohjelmissa.

Keskustan kehittämisen kärkihanketta edistetään maankäytön hankkeilla, asemakaavoitusohjelmalla sekä investointiohjelmissa.

Yhteisöllisyys, hyvinvointi ja asuinalueiden tasapainoinen kehitys. Segregaatiota vähennetään mm. aktiivisella asunto- ja maapolitiikalla. Turun lähiöitä kehitetään viihtyisiä ja hyvää elämää tukevia alueita. Lähiöiden täydennysrakentamisella elävöitetään asuinalueita, turvataan kestävä palvelurakenne ja kavennetaan alueiden välistä eriarvoisuutta. Suunnitellamme ja toteutamme liikkumiseen kannustavaa kaupunkiympäristöä.

Kaupungin kärkihankkeiden lisäksi edistetään muita merkittäviä aluekehittämishankkeita mm. Linnakaupunki, Skanssi ja Blue Industry Park.

Onnistuva ja jatkuvasti parempi Turku

Asukas- ja asiakaslähtöisyys kantavana periaatteena kaikessa toiminnassa. Toimintaa kehitetään asukas- ja asiakaslähtöisesti asukasyhteisöiden pohjalta. Tavoitteena on, että yritysten ja elinkeinoelämän edustajille tarjotaan palvelu ns. ensimmäisen luokun periaatteella. Annamme lisää palvelulupauksia prosessien nopeuttamiseksi ja ennakoitavuuden parantamiseksi. Paremmalla asiakaspalvelulla tavoitellaan toiminnan tehostamista.

Tuottavuutta ja uudistumiskykyä kasvatetaan edistämällä innovaatioita. Suunnitellamalla toiminnan kehittämistä ja hankintoja laajalla yhteistyöllä luodaan samalla markkinoita ja kasvualustaa uusille ratkaisuille.

Huolehdimme, että maankäytön prosessissa resurssit ovat riittävät ja lisäämme kumppanuusyhteistyötä prosessien nopeuttamiseksi kasvun

luomisessa. Toimintaa tehostetaan nopeuttamalla tonttituotantoprosessia kaavoituksesta, kaupunki-infran rakentamiseen ja tontinluovutukseen. Tuottavuutta lisätään hankintamenettelyillä, kumppanuuksilla ja kilpailuttamisella. Ostopalveluja käytetään toiminnan tehostamiseksi. Tekemällä asioita yhdessä kumppanien kanssa ja rohkeasti kokeilemalla toiminta uudistuu.

Hankinnoissa huolehdimme, että pienillä ja keskisuurilla yrityksillä on mahdollisuus osallistua kilpailutuksiin.

Vakiinnutamme asukkaiden osallisuuden toimintamalleja. Edistämme osaltamme asukasbudjetoinnin osuuden kasvattamista.

Hyödynnämme digitalisaation tarjoamia mahdollisuuksia toiminnan kehittämiseksi. Palvelujen ja toimintojen digitalisointi mahdollistaa organisaatio- ja kustannusrakenteen keventämisen ja henkilöstön ajankäytön kohdentamisen vaativampiin tehtäviin. Asukkaille ja asiakkaille tämä tarkoittaa aikaisempaa parempia mahdollisuuksia käyttää kaupungin palveluja ajasta ja paikasta riippumatta. Hyödynnämme digitaalisuutta ja dataa myös osana kaavoitusta, luvitusta, katujen kunnossapitoa ja opastuksia. Palvelujen digitalisoinnilla tehostetaan toimintoja ja parannetaan ajasta ja paikasta riippumattomia itsepalvelu- ja osallistumismahdollisuuksia.

Lisäämme yritysvaikutusten arviointeja päätöksenteon valmistelussa, kun asia koskettaa elinkeinoelämää.

Tuloksellisuutta parannetaan hyvällä johtamisella, uusilla toimintatavoilla ja niitä tukevilla työvälineillä. Läpinäkyvällä tietoon perustuvalla johtamisella varmistetaan, että tehdään oikeita asioita oikeaan aikaan kustannustehokkaasti. Tietojärjestelmiä kehitetään siten, että toiminnan tiedot saadaan yhdistettyä ajantasaiseen taloustietoon. Noudatamme kaupungin kehittämismallia (Kh 29.9.2014 § 368) kaikessa kehittämisessä. Kehittämismalli yhtenäistää kehittämiseen liittyvät työtavat.

Osaava ja motivoitunut henkilöstö on kaupungin keskeinen voimavara. Hyvinvoiva henkilöstö jaksaa auttaa ja kehittää maa työtään. Panostamme henkilöstömmme työhyvinvointiin sekä koulutukseen ja osaamisen ennakointiin.

Laadukkaat tukipalvelut tulee olla mitoitettu oikealle tasolle siten, että päivittäinen työskentely on sujuvaa.

Palvelun tarvetta kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Asunnot yhteensä, lkm	111600	113 769	115 209	117 836	119 908	120 412					
Asuntojen määrän muutos edellisestä vuodesta, lkm		2 169	1 440	2 627	2 072	504	'+2100	'+2100	'+2100	'+2100	
Liikennekäytössä olevat henkilöautot, lkm		76 671	78 206	79 113	80 372						
Kaupunkiympäristön kunnossapidettävä pinta-ala, ha		3 878	3 916	3 955	3 926	3 929	3 968	4 008	4 048	4 089	4150
Konserniyhtiöiden asuntotuotantotavoitteet (TVT, Vaso ja TYS), lkm					540	540	600	600	600	600	
Asemakaavoitettu alue, ha		10 132	10 167	10 182	10 183						
Elintarvike- ja terveysuojelun mukaiseen				2 866	2 866	3 000	3 100	3 200	3 300	3 400	

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvien kohteiden määrä											

Toiminnalliset tunnusluvut

Volyymi

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Hyväksytyjen asemakaavojen (kv) sisältämä uuden ja käyttötarkoituksen muutoksen alaisen kerrosalan lisäys, yhteensä kem2	253 750	526 250	153 400	386 605	393 664	326 410
- pientalot (AO, AP), kem2	51 270	7 940	25 700	4 000	0	1 600
- kerrostalot (AK), kem2	54 280	7 600	119 800	298 790	105 040	262 055
- elinkeinot, palvelut, kem2	148 200	510 710	7 900	83 815	288 624	62 755
Kaupungin maalle sijoittuvan hyväksytyjen asemakaavojen (kv/merkittävät ja ltk/vähäiset) asuinkerrosalan osuus	14 %	18 %	81 %	62 %	15 %	43 %
Hyväksytyjen asemakaavojen asuinkerrosalan sijoittuminen tiivistyväälle kestävästä kaupunkirakenteesta vyyhykkeelle	93 %	54 %	51 %	96 %	100 %	95 %
Konserniyhtiölle luovutetut tontit, kerrosala (k-m2)			8 100	10 724	28 580	7 500
Seudullisen joukkoliikenteen matkamäärät, Turku, milj. matkaa (vuosien 2015-2018 luvut korjattu koko Föliissä koululaiskorttilaskennan muutoksen vuoksi)	20,8	22,0	23,0	22,7	22,3	14,2
Ympäristöterveyden käsittelemät ilmoitukset ja hakemukset, yhteensä (kpl)	384	290	293	392	344	383
Myönnetyt rakennusvalvonnan luvat (lkm)	1428	1502	1 510	1511	1335	1214
Myönnetyt asunnot, muut rakennukset (lkm)	1 003	2 308	2 463	1 895	1635	3027
Myönnetyt asunnot, pientalot (lkm)	93	121	126	111	89	152
Palautepalveluun jätettyjen palautteiden määrä (vuodesta 2016 alkaen Föli mukana)	7 037	13 801	17 143	19 460	21 775	17 347

Laatu ja vaikuttavuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Keskustan suuralueen väkiluku 31.12.	53 443	54 490	55 503	56 371	57 084	58 234
Pientalojen osuus asutuskannasta, %	25,5	25,6	25,4	25,1	24,7	21,1
Liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden määrä, hlö	192	209	183	149	177	161 ennakkotieto

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Henkilöautotiheys (henkilöautoa/1000 asukasta) liikennekäytössä	409	409	412	413	417	419
Henkilöautotiheys (henkilöautoa/1000 asukasta) rekisterissä	473	478	485	489	496	498
Kasvihuonepäästöjen määrä (kt CO ₂ -ekv/vuosi)	969,8	966,0	932,7	853,0	736,8	626,3 ennakotieto

Tuottavuus ja tehokkuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Asemakaavoituksen kesto käynnistymisestä hyväksymiseen (kv), kk (mediaani)	29,3	25,9	29,9	22,4	24,2	35,3
Rakennusvalvonnan kaikkien lupien keskimääräinen käsittelyaika (80 % luvista), vrk *vuonna 2019: 90 % luvista	22	38*	34	36	60	84
Infran ylläpitomenot (€) / ylläpidettävä pinta-ala (ha)		6 036	6 427	6 114	5 673	4 695
Joukkoliikenteen kustannukset asukasta kohti, Turku, euroa (sisältää hallinnon)	94	92	86	91	92	90
Palautteiden vastausaika, vrk (mediaani)	2	4	3	4	5	3

Työvoiman käyttö

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Henkilötyövuodet (HTV)						
- Ympäristötoimiala (2015-2017)	163,6	165,0	164,4			
- Kiinteistötoimiala ((2015-2017)	207,4	206,9	208,9			
- Kaupunkiympäristötoimiala ((2018-)				301,0	312,2	314,1
Palkat ja palkkiot (€)						
- Ympäristötoimiala (2015-2017)	7 035 652	7 084 096	7 125 792			
- Kiinteistötoimiala (2015-2017)	8 658 428	8 730 536	8 825 386			
- Kaupunkiympäristötoimiala (2018-)				13 243 905	14 082 652	14 757 851

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Toiminnan tavoitteet

Talousarviolausekkeet

Lautakunta	Talousarviolauseke
Kaupunkiympäristölautakunta	Kaavaohjelmaa tarkastellaan siten, että kaupungin omassa kaavavalmistelussa priorisoidaan kasvuhankkeita.
Kaupunkiympäristölautakunta	Kaupungille tuloa tuottavien kiinteistökehityskohteiden kaavoituksen sujuvuus varmistetaan kumppanuuskaavoituksen kautta.
Kaupunkiympäristölautakunta	Käynnistetään tarkastelu, jossa etsitään sijainteja tarvittavia julkisten palveluiden tonttitarpeita varten hyvinvointialueen palveluverkkoa silmällä pitäen.
Kaupunkiympäristölautakunta	Laaditaan TVTn kanssa erillinen kumppanuuskaavoitussopimus, jonka johdosta TVT voi uudistaa olemassa olevaa asuntokantaansa ja valmistella asemakaavoja. Kaavoitus voi kohdistua kaupungin omistamille ja osoitettaville alueille.
Kaupunkiympäristölautakunta	Laaditaan vuoden 2022 aikana suunnitelma pientalotonttien määrän kasvattamiseksi siten, että se mahdollistaa merkittävästi useamman uuden pientalon rakentamisen vuosittain. Suunnitelman lähtökohta on tavoitteellinen ja siinä pyritään tarjottavien tonttien määrän kasvuun valtuustokauden aikana lineaarisesti 2023 200 tonttia, 2024, 250 tonttia, 2025 300 tonttia. Lopullinen tavoite asetetaan suunnitelman laatimisen jälkeen. Suunnitelmassa huomioidaan kestävä kaupunkirakenne ja sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys.
Kaupunkiympäristölautakunta	Valmistellaan uudenlainen toimintamalli yksityisten pienten kaavahankkeiden (esimerkiksi maksimissaan noin 2000 kem) prosessin nopeuttamiseksi siten, että se tuodaan päätettäväksi alkuvuoden 2022 aikana. Tehdään tarkastelu ja arviointi mallin onnistumisesta valtuustokauden päätteeksi.
Kaupunkiympäristölautakunta	Kaavoituksen, maankäytön ja rakennusluvituksen lisäresurssitarpeet huomioidaan suotuisan kaupunkikehityksen edistämiseksi. Ilman lisäresursseja kunnianhimoisiin kehitystavoitteisiin ei lautakunnan arvion mukaan päästä.
Kaupunkiympäristölautakunta	Hiilinielujen tavoitelukua (hiilivaraston muutos, CO2-ekv/) valmistaudutaan nostamaan erillisen valmistelun pohjalta.
Kaupunkiympäristölautakunta	Rakennuslupien käsittelyajan vuositavoitteita lasketaan nopeammin kohti yleistavoitetta 30 vuorokautta. Esimerkiksi vähintään 2022 60 vrk, 2023 45 vrk, 2024 30 vrk, 2025 30 vrk.
Kaupunkiympäristölautakunta	Asemakaavoituksen keston yleistavoitteeksi 2025 mennessä asetetaan 20 kuukautta ja vuoden 2022 aikana luodaan toimenpidesuunnitelma siihen pääsemiseksi. Lisäksi erityisesti kiirehditään kaavoituksen aloittamista kaava-aloitteen jättämisen jälkeen (kaavoituksen jonotusajan lyhentäminen).
Kaupunkiympäristölautakunta	Lauttarannan kävely- ja pyöräilyosien investointilistalle tuomisen kiirehtiminen niin, että hanke lisätään tämän valtuustokauden investointilistalle. Tämä vastaa kaupungin kulkumuotojakaumatavoitteiden lisäksi pormestariohjelmaan kirjattuihin tavoitteisiin.
Kaupunkiympäristölautakunta	Asunto- ja maapolitiikan (AMO) periaatteet päivitetään vuoden 2022 aikana, siten että valtuusto hyväksyy uudet periaatteet viimeistään joulukuussa.
Kaupunkiympäristölautakunta	Viimeistään AM-politiikan periaatteiden päivityksen yhteydessä määritellään ja päätetään tarkka prosessikuvaus kaupungin erilaisista merkittävistä maapolitiikan toimista (asunto- ja maapolitiikan periaatteet luku 4), kuten innovaatiokumppanuus, äkillinen lisäarvohanke, kiinteistökehittäminen, elinkeinotontin luovuttaminen tai muut maapolitiittiset toimet. Samassa yhteydessä määritellään mahdollisuudet ja oikeudet jättää aloitteita, vastuut, valmistelun ja ohjauksen prosessi, päätöksentekomenettely sekä annetaan sitova palvelulupaus prosessin eri vaiheiden kestosta. Konserniyhtiöiden ja muiden strategisesti tärkeiden tavoitteiden osalta menettelyt tarkastetaan samassa yhteydessä. Samassa valmistelussa toteutetaan seuraavia pormestariohjelman kirjauksia:
Kaupunkiympäristölautakunta	Annamme palvelulupauksen kumppanuushankkeille, kaavoitusaloitteiden käsittelylle sekä luvituksen käsittelylle, millä varmistetaan, että kaavoitus- tai rakennuslupaprosessien kesto ei veny yli luvatus.
Kaupunkiympäristölautakunta	Kaikessa valmistelussa ja päätöksenteossa huomioidaan asiakaslähtöisyys.
Kaupunkiympäristölautakunta	Selkeytämme kaupunkiorganisaation vastuita siten, että yritysten ja elinkeinoelämän edustajat tietävät, kehen olla yhteydessä ns. yhden luukun periaatteen mukaisesti.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Pormestariohjelman toimenpiteet

Teema: Edunvalvonta

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
2	Saaristomeren suojelun toteuttaminen ja siihen riittävän rahoituksen saaminen, jotta maailman herkimmän, kauneimman ja saastuneimman saariston tila paranee ja jotta se säilyy myös tulevien sukupolvien ilona ja vahvistaa alueemme luonnon monimuotoisuutta.	Toteutamme Turun ja Helsingin kaupunkien Itämerihaasteen toimenpideohjelman 2019-2023. Turussa 99/105 toimenpidettä aloitettu, käynnissä tai valmiina. Ohjelmaa toteutetaan koko kaupungin toimijoiden voimin yhteistyössä kansalaisten, yritysten, julkisen ja kolmannen sektorin kanssa niin, että työ puhtaana, tuottavana ja yhteisen Itämeren eteen (eli kaikkien kestävyysnäkökohtien, ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisen ja kulttuurisen) Turun alueella, vahvistuu. Uusia toimenpiteitä luodaan jatkuvasti. Toteutuksesta viestitään aktiivisesti ja osallistavasti. Vuonna 2022 priorisoidaan kansallisen ja kansainvälisen verkoston laajentamista (8.10.2021: 317 kumppania mukana). Riittävän rahoituksen varmistamiseksi osallistuttu vuonna 2021 YK:n Ocean Innovation Prize kilpailuun, jonka palkintosumma on miljoona dollaria.
3	Tunnin junan toteuttaminen ja investointipäätös uudelle ratayhteydelle siten, että junayhteys on otettavissa käyttöön 2030	Tunnin junan edellyttämän Kupittaa-Turku-kaksoisraiteen suunnittelua, tutkimuksia ja urakkakilpailuksia jatketaan. Ratapihan rai-dejärjestelyjä, purkamisia ja pima-töitä sekä laite- ja johtosiirottoja suoritetaan ja ratasiltojen rakentaminen käynnistyy. Kaupungin kustannusosuus vuodelle 2022 on 10,25 M€

Teema: Hiilineutraali Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
4	Huomioidaan kaupungin ilmastotavoitteet erityisesti maankäyttöä, energiaa, rakentamista ja liikkumista koskevassa päätöksenteossa.	<p>Maankäytössä panostetaan hiilineutraalin kaupunkialueen saavuttamiseen vuoteen 2029 mennessä, mikä edellyttää energiatehokasta ja kestäviin liikkumismuotoihin kannustavaa yhdyskuntarakenteen kehitystä. Rakentamista ohjataan keskuksista, asuintiivistymistä, kestävästä liikkumisesta ja lähipalveluista muodostuvalle kaupunkirakenteen vyöhykkeelle. Tavoitteena on, että asemakaavoitettavasta asuinrakennusoikeudesta vähintään 85 % sijoittuu tiivistyväälle kestäväan kasvun vyöhykkeelle. Kaavahankkeissa otetaan käyttöön kaavan ilmastovaikutusten arviointi.</p> <p>Tavoitteena on vähentää Turun tie- ja katuliikenteen kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 50 % vuoden 2015 tasosta vuoteen 2029 mennessä. sekä kasvattaa kestävien kulkutapojen kulkumuutosuutta Turun kaupungissa yli 66 % tasolle vuoteen 2030 mennessä. Se tarkoittaa kävelyn ja pyöräilyn määrän kasvua keskimäärin 3,4 %:ia ja autoliikenteen vähentymistä keskimäärin 3 %:lla vuosittain. Lisäksi joukkoliikenteen matkamäärän pitäisi kasvaa vuodessa keskimäärin 5,2 %.</p> <p>Luomme aktiivisesti kestävästä liikkumiskulttuurista ja parannamme kestäväan liikkumisen edellytyksiä. Toteutamme muutosta kulkutapajakaumaan rakennuttamalla pyöräteitä, kävelyn houkuttelevia yleisiä alueita ja runkolinjaston käyttöönoton edellyttämiä investointeja investointiohjelman mukaan. Tavoitteena on joukkoliikenteen käyttäjämäärän palauttaminen vuoden 2019 tasolle, jonka jälkeen haetaan kasvua. Normaalin talvikunnossapidon lisäksi, kunnossapidossa toteutetaan tehostettua kävely- ja pyöräteiden talvihoitoa. Vuonna 2022 urakkaan sisältyy 12 km harjasuolattavaa reittiä ja noin 20 km harjahiekoitettavaa reittiä. Rakennuttamisessa huomioidaan energiatehokkuus ja muut kestävät ratkaisut mm. Green Deal (päästöttömät työmaat) ja uusiomateriaalit. Fölin kilpailutuksessa suositetaan sähköbussuja EU-lainsäädännön, Suomen lainsäädännön ja kaupungin tavoitteiden mukaisesti.</p> <p>Osallistumme Turun kaupungin alueelle laadittavaan hiilivarastojen ja -nielujen päivityskartoitukseen. Lisäämme kaupungin omistamien metsien ja maaperän yhteistä hiilivarastoa 15 kt CO₂-ekv vuodessa. Tavoitelukua valmistaudutaan nostamaan erillisen valmistelun pohjalta.</p>
8	Toteutetaan tehtyjä päätöksiä luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi (LUMO-ohjelma). Asetetaan valmistelun pohjalta luontotavoite.	Valmistelemme luonnon monimuotoisuusohjelman päätöksentekoon. Valmistelun osana arvioidaan Itämeri-toimenpideohjelman mahdollinen yhdistäminen osaksi luonnon monimuotoisuusohjelmaa. Valmistelun pohjalta asetetaan luontotavoite, joka pitää sisällään luonnon monimuotoisuuden ja lähiluonnon vahvistamisen sekä kaupunkivehreyden lisäämisen.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
9	Perustetaan Mällickälän-Kuninkojan alueelle uusi luonnonsuojelualue.	Valmistellaan Mällickälän-Kuninkojan luonnonsuojelualueen perustamista koskeva esitys rauhoitusmääräyksineen.

Teema: Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
10	Koulu- ja päiväkotitilojen tulee olla terveitä ja turvallisia. Päivitetään koulu- ja päiväkotiverkko vastaamaan asuinalueiden tarpeita ja laaditaan korjaus- ja uudisrakentamissuunnitelma väistötilatarpeineen. Vahvistetaan tilojen käyttöä koulun ulkopuolella.	Osallistumme tilahankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnitteluun. Huolehdimme hankkeiden kaavoituksesta ja luvituksesta sekä rakennuttamme tilojen peruskorjaukset ja uudiskohteet tilainvestointiohjelman mukaisesti.
15	Leikkipaikkojen yhteyteen suunnitellaan aikuisten lähiliikuntaa tukevia toimintoja. Liikuntapaikkarakentamisessa huomioidaan ikäihmisten liikkumisen tarpeet.	Leikkipaikkasuunnitelmaan sovitetaan aikuisten lähiliikuntapaikkaajattelua määrärahojen puitteissa. Liikuntapaikkojen suunnittelussa, toteutuksessa ja vuorojaossa huomioidaan ikäihmiset.

Teema: Jatkuvasti parempi Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
39	Luodaan Turkuun asiointitili, jota kautta on helppo hoitaa asioita sujuvasti ajasta ja paikasta riippumatta. Hyödynnetään digitaalisuutta ja dataa myös osana kaavoitusta, luvitusta, katujen ja katuverkon kunnossapitoa ja opastuksia.	Fölin CRM (asiakashallintajärjestelmä) otetaan käyttöön. Fölin CRM yhdistetään kaupungin asiointitiliin. Rakennusvalvonnassa otetaan käyttöön CRM-pohjainen rakennushankekohtainen asiakastytyväisyysskysely. Kunnossapito osallistuu Infraomaisuuden tietovirrat -hankkeeseen, joka saa VM:n digikannustinrahaa. Seurataan aktiivisesti katuverkon ja opastuksen digitalisaation kehityshankkeita KEHTO-foorumien yhteydessä.

Teema: Kansainvälisyys ja verkostot – Turku, kokoaan suurempi maailmalla

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
48	Huolehditaan kansainvälisen koulun jatkosta ja siirrosta keskustan lähistölle (esimerkiksi Itäharjulle).	Kansainvälisen koulun tarveselvitys päivitetään ja yhtenä vaihtoehtona tutkitaan tilojen toteuttamista Itäharjun monitoimitalon yhteyteen. Hyväksytyin tilatarveselvityksen pohjalta käynnistetään tarvittaessa kaavoitus.

Teema: Kestävän kasvun Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
51	Kaupunkia tiivistetään täydennysrakentamalla hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrelle, huomioidaan lähiluonnon ja viheralueiden merkitys ja tarkastellaan palveluverkkoa uudet asuinalueet huomioiden. Lisätään erityisesti houkuttelevilla alueilla olevien pientalo- ja kerrostalotonttien tarjontaa ja laaditaan koko kaupungin kattava täydennysrakennusselvitys.	Kytetään raitiotiehanke maankäytön kehitykseen ja palveluverkon kehittämiseen. Tavoitteena on, että asemakaavoitettavasta asuinrakennusoikeudesta vähintään 85 % sijoittuu tiivistyvälle kestävän kasvun vyöhykkeelle. Näin luodaan puitteet maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelujen ja elinkeinojen kehittämiselle taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. Täydennysrakentamisen toteuttamisessa hyödynnämme kumppanuutta. Olemassa olevan kaupunkirakenteen tiivistämisessä hyödynnetään olemassa olevaa katu- ja muuta infraa. Kasvatetaan kaava- ja tonttivarantoa kysyntää vastaavasti. Kaavoituksen tavoitteet kerrosalan lisäykselle vuonna 2022 ovat asuinpientalojen osalta 40.000 kem ² , kerrostalojen osalta 134.900 kem ² ja työpaikkatonttien osalta 64.000 kem ² . Riittävä tonttivaranto varmistetaan. Tavoitteena on, että rakentamiskelpoisia pientalotontteja on vuonna 2022 luovutettavana kahden vuoden tarpeisiin ja kerrostalotontteja sekä työpaikkatontteja kolmen vuoden tarpeisiin. Pientalokaavoituksen lisäämisellä tavoitellaan seudullisen asunto- ja maapolitiittisen ohjelman mukaisesti kolmen vuoden varantoa tulevina vuosina. Pientalotonttien tarjontaa parannetaan aktiivisesti kaavahankkeilla Hirvensalossa, Skanssissa, Yli-Maariassa ja Jäkärlässä. Lisäksi edistetään vanhempien hyvin saavutettavien pientaloalueiden täydennysrakentamismahdollisuuksia kaavoituksen ja mahdollisesti alueellisten poikkeamisprosessien avulla. Pientalotonttien merkittävään lisäämiseen tähtäävän täydennysrakentamishojelman valmistelu käynnistetään konsulttityönä ja tavoitteena ohjelman hyväksyminen vuonna 2022.
52	Huolehditaan, että kaupungissa liikkuminen on sujuvaa ja että keskusta säilyy saavutettavana kaikilla liikennemuodoilla.	Vahvistetaan liikennepalveluiden yhteensovittamista kärkihankkeiden kautta. Keskustan väliaikaiset liikennejärjestelyt päättyvät. Joukkoliikenne palaa Aurakadulle ja Eerikinkadulle Kauppatorihankkeen valmistuessa 2022. Kokeillaan eri liikkumismuotojen

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
		pysäköintiratkaisuja yhteistyössä yritysten kanssa. Yhteiskäyttöautojen pysäköintiä pyritään helpottamaan. Joukkoliikenteen matkamääriä kasvatetaan erilaisin toimenpitein (tarjonta, kalusto, matkustajainformaatio, lippujärjestelmä, markkinointi ja viestintä, asiakasrekisteri ja yritysysteistyö). Toteutetaan EU-rahoitteista Scale-Up -hanketta, johon kuuluu mm. kestävä matkaketjut ja liikuminen palveluna. Käyttöön otettava eri liikkumismuotojen yhteinen liikkumisenäkymä (dynaaminen näkymä karttapohjalla) sujuvoittaa liikkumista kaupungissa kaikilla liikkumismuodoilla. Keskustan liikennesuunnitelma valmistellaan päätöksentekoon yleiskaava 2029 hyväksymisen jälkeen. Raitiotien yleissuunnitelma selvityksineen valmistuu. Keskustan saavutettavuutta parannetaan laatimalla suunnitelma opastuksista pysäköintilaitoksiin.
53	Huomioimme kaupungin rakentamisessa turvallisuuden tärkeänä osana sekä inhimillistä kestävyyttä että viihtyvyyttä.	Toteutamme liikenteen turvallisuutta parantavia ja korjausvelkaa alentavia investointeja infran investointiohjelman mukaisesti. Toteutamme Turun kaupungin turvallisuussuunnitelman 2017-2020 (kh 6.3.2017 § 91) toimenpiteitä. Tavoitteena on, että liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden määrä vähenee keskimäärin noin 5 % vuodessa. Liikenneturvallisuutta parannetaan laatimalla erillinen liikenneturvallisuussuunnitelma yhteistyössä kaupungin eri palvelukokonaisuuksien sekä ELY-keskuksen kanssa osana MAL-sopimuksen tavoitteita.
54	Annetaan palvelulupaus kumppanuushankkeille, kaavoitusaloitteiden käsittelylle sekä luvituksen käsittelylle. Kumppanuuskaavoituksen tulee olla pienehköissä, yksityisissä aloitteissa ensisijainen vaihtoehto. Huolehditaan, että kaavoituksen ja luvituksen resurssit ovat riittävät.	Annamme palvelulupauksen, että kaavoitusaloitteet käsitellään 3 kuukauden sisällä. Tavoitteena on, että vaikutuksiltaan merkittävien asemakaavojen käsittelyajan mediaani on enintään 24 kk. Vuonna 2022 luodaan toimenpidesuunnitelma asemakaavoituksen keston lyhentämiseksi. Tavoitteena on, että 40 % kaavoitusohjelman kaavahankkeista valmistellaan kumppanuus/ konsulttityönä. Kaavoituksen puitesopimus konsultit kilpailutetaan vuonna 2022. Laaditaan TVT:n kanssa erillinen kumppanuuskaavoitusso-pimus. Rakennusvalvonnan luparuuhka puretaan 31.8.2022 mennessä. Rakennusvalvonnan kaikkien lupahakemusten käsittelyaikata-voite on 60 vrk (80 % luvista) vuonna 2022. Vuoden 2022 henkilöstösuunnitelmaan on esitetty lisäresurssit maankäytön prosessiin.
55	Laaditaan visio Merellisen Turun kehittämisestä huomioiden erityisesti Länsi-Turun alue. Huomioidaan yleiskaavoituksessa läntisten alueiden uudet asumisviihtyvyyttä parantavat ja asumista lisäävät tavoitteet sekä merellisyyden.	Osallistumme Merellisen Turun vision laadintaan. Vision pohjalta päivitetään yleiskaava Länsi-Turun alueelle.
56	Varmistetaan, että Turussa toteutuu alueittain asumisen monipuolisuus. Puretaan aktiivisesti segregatiota asunto- ja maapolitiikalla.	Toteutamme ARA:n tukemaa Lähiöohjelmaa 2020-2022 ja osallistumme lähiövision valmisteluun. Asuntotuotannosta vähintään 20 % sijoittuu kaupungin omistamille tonteille, mikä mahdollistaa kaupungin tontituotannon ja valtion tukeman (ARA) kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteuttamisen. Kaupungin konserniyhtiöille asettamat asuntotuotantotavoitteet (600 asuntoa/v) edellyttävät kaupungilta konserniyhtiöille kaavoitettavaa kerrosalaa vuosittain 30.000 kem2. Kaupungin maalle kaavoitettavasta asuinkerrosalasta osoitetaan kaupungin tuotantoyhtiöille (TVT, TYS, Vaso) n. 25.000 kem2, joka tarkoittaa 7-10 luovutettavaa tonttia/vuosi. Tavoitteena on, että kuudella Turun yhdeksästä suuralueesta tuetun vuokra-asumisen osuus on enintään 15 prosenttia koko suuralueen asuntokannasta.
57	Toteutamme muutosta kulkutapajakaumaan toteuttamalla pyöräiteitä, lisäämällä kävelyn houkuttelevuutta ja aloittamalla runkobus-sijärjestelmän toteutuksen.	Kulkutapajakauman muutosta seurataan.

Teema: Kärkihankkeet

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
65	Tiedepuiston kärkihanke, Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.	Tiedepuiston kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti.
66	Keskustan kehittämisen kärkihanke, Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.	Keskustan kehittämisen kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti.
69	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Lähiöiden kehittämisen ensisijaiseksi tavoitteeksi vahvistetaan segregatiota vähentäminen. Vahvistetaan kaupunkilaisten yhteisöllisyyttä ja osallistumista kaupungin kehittämiseen.	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Teema: Matkailu ja saavutettavuus – Taphtumien Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
74	Turku panostaa matkailun kehittämiseen voimakkaasti ja siinä onnistumiseksi houkuttelee alan toimijoita yhteen. Lentoaseman ja satamatoimintojen kilpailukyvyistä tulee huolehtia. Kansainvälisen matkailun kasvattaminen on yksi elinkeinopolitiikan keskeisistä tavoitteista.	Huolehdimme osaltamme satamatoimintojen kilpailukyvyistä yhteisterminaalin kaavoituksesta ja hankkeeseen liittyvästä kaupungin infran katu- ja toteutussuunnittelusta. Varmistetaan yhteisterminaalin saavutettavuus kaikilla kulkumuodoilla.

Teema: Turun talousraami 2021–2025 – Vahvana 2030-luvulle

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
77	Jo päätetty sopeutusohjelma toteutetaan.	Erillinen seuranta.
78	Raitiotien kustannus- ja kannattavuusarvion pohjalta tehdään päätökset kaupunkikehityksen kannalta merkittävästä joukkoliikennetarkistuksesta.	Yleissuunnitelma Satama-Varissuo valmistuu. Päätös toteutussuunnittelusta myös Kauppatori-Satama osuudella (Varissuo-Kauppatori toteutussuunnittelu päätetty kv:ssä 20.4.2020). Hankeyhtiö on toiminnassa ja käynnistänyt toteutussuunnittelun hankintamenettelyn.
79	Investointien tehokas ajallinen ja taloudellinen hallinta sekä osaava ja huolellinen rakennuttaminen ovat avainasemassa, jotta investointeja voidaan toteuttaa kestävästi.	Laaditaan investointikokonaisuuden kannattavuuslaskelmat pormestariohjelmassa linjattujen periaatteiden mukaisesti ja tehdään tarvittavat päätökset investointien aikatauluttamisesta.
80	Rakennamme uuden konserttitalon aikataulussa, joka mahdollistaa orkesterin siirtymisen suoraan uusiin tiloihin, tavoitteena vuosi 2025.	Musiikkitalon hankesuunnitelma valmistuu valtuuston hyväksymän asemakaavan pohjalta ja siirrytään toteutussuunnitelmavaiheeseen. Huolehditaan aktiivisesta viestinnästä.
81	Toteutamme Kupittaa kansihankkeen mahdollistamaan tiedepuiston kärkihanketta ja luomaan uuden yhdistetyn Kupittaa-Itäharjun kaupunginosan vahvan joukkoliikenteen- ja työpaikkakesittymän äärelle. Toteutamme TAITO-kampuksen.	Kupittaa kärjen allianssi valmistelee kokonaissuunnitelman, jonka pohjalta alueelle laaditaan asemakaava. Infrahankkeen ja Taitokampuksen hankesuunnittelu käynnistyy.
82	Turku tavoittelee tulopohjan vahvistamiseksi merkittävää lisärakentamista.	Kaupungin käytöstä poistuvia rakennuksia ja maa-alueita kehitetään erilaisilla kiinteistökehityshankkeilla erillisen kiinteistökehitysohjelman mukaisesti. Vuonna 2022 maanmyynnistä tavoitellaan tuloja 23,7 milj. euroa ja myyntivoittoa 19,7 milj. euroa. Yksityisen omistamia maita kehitetään kaavoituksen kautta. Vuonna 2022 maankäyttösojmuusten tulotavoite on 8,2 milj. euroa.

Määrärahat ja investoinnit, 1 000 €

Kaupunkiympäristö

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Käyttötalousosa						
Toimintatulot	75 867	72 364	73 643	75 415	76 602	81 905
Valmistus omaan käyttöön	1 396	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
Toimintamenot	102 160	107 356	114 139	117 265	119 013	129 280
Toimintakate	-24 897	-33 382	-38 886	-40 240	-40 801	-45 765
Muutos-%			16,5 %	3,5 %	1,4 %	12,2 %

*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarihallinnon siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Investointiosa						
Investointimenot	1 115	1 020	903	1 000	1 000	1 000
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	82	176	175	175	175	175
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	0	0	0	0	0
NETTO	-1 033	-844	-728	-825	-825	-825
Muutos-%		-18,3 %	-13,8 %	13,3 %	0,0 %	0,0 %

Kaupunkiympäristölautakunta

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Käyttötalousosa						
Toimintatulot	41 317	37 374	38 582	39 354	40 141	40 944
Valmistus omaan käyttöön	1 396	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
Toimintamenot	49 991	50 985	56 279	57 404	58 352	59 619
Toimintakate	-7 279	-12 001	-16 086	-16 440	-16 601	-17 065
Muutos-%			34,0 %	2,2 %	1,0 %	2,8 %

*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarimalliin siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Investointiosa						
Investointimenot	691	520	403	500	500	500
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot						
NETTO	-691	-520	-403	-500	-500	-500
Muutos-%		-24,70 %	-22,50 %	24,10 %	0 %	0 %

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Käyttötalousosa						
Toimintatulot	262	383	383	383	383	383
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	264	387	383	383	383	383
Toimintakate	-2	-4	0	0	0	0
Muutos-%			0 %	0 %	0 %	0 %

*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarimalliin siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

Rakennus- ja lupalautakunta

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Käyttötalousosa						
Toimintatulot						
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	79	101	100	100	100	100
Toimintakate	-79	-101	-100	-100	-100	-100
Muutos-%			-1,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarimalliin siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Käyttötalousosa						
Toimintatulot	34 288	34 606	34 677	35 678	36 078	40 578
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	51 825	55 882	57 377	59 378	60 178	69 178
Toimintakate	-17 537	-21 276	-22 700	-23 700	-24 100	-28 600
Muutos-%			6,7 %	4,4 %	1,7 %	18,7 %

*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarimalliin siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Investointiosa						
Investointimenot	424	500	500	500	500	500
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	82	176	175	175	175	175
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	0	0	0	0	0
NETTO	-343	-324	-325	-325	-325	-325
Muutos-%		-5,3 %	0,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Palvelutilaus Kh/Maaomaisuus

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Pysyvien vastaavien luovutustuloista saatavat myyntivoitot	28 200	21 543	21 900	21 900	21 900
Maankäyttösopimuskorvaukset	6 000	11 520	11 000	11 000	11 000
Pilaantuneiden maa-alueiden kunnostuskustannukset (tontit)	1 600	2 400	2 000	2 000	2 000
Virkistysalueiden kehittäminen			500	1000	

Infrainvestoinnit (Palvelutilaus Kh/Infraomaisuus)

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Strategiset kärkihankkeet, kh	23 850	30 205	42 050	68 480	59 830
Kiinteistökehitys, kh	17 511	23 947	32 360	26 215	15 850
Toimintoja tukevat, kh	1 150	4 150	150	150	150
Korjausvelkaa alentavat, kh	14 555	14 635	12 135	13 135	12 185
Liikenteen toimivuutta ja turvallisuutta parantavat, kh	2 680	1 950	1 050	2 200	4 200
Asukasviihtyisyyttä parantavat, kh	3 070	2 210	3 760	2 060	3 760
Aikaistettu toteutus suunnittelu, kh	500	500	500	500	500
Yhteensä	63 317	77 597	92 005	112 740	96 475

Tilainvestoinnit (Palvelutilaus Kh/Tilaomaisuus)

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Nimetyt investointihankkeet > 1 M€, kh	17 984	32 394	105 702	129 380	100 250
Energiatehokkuusinvestoinnit, kh	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Pienet hankkeet < 1 M€, kh	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
Yhteensä	27 984	42 394	115 702	139 380	110 250

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Kiinteän omaisuuden hankinnat (Palvelutilaus Kh/Maaomaisuus)

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2021	Talousarvio 2022	Taloussuun- nitelma 2023	Taloussuun- nitelma 2024	Taloussuun- nitelma 2025
Maaomaisuus, kh	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500

Pysyvien vastaavien luovutustulot (Palvelutilaus Kh/Maaomaisuus)

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2021	Talousarvio 2022	Taloussuun- nitelma 2023	Taloussuun- nitelma 2024	Taloussuun- nitelma 2025
Maanmyyntitulot, kh	32 700	26 043	27 000	27 000	27 000
